

II

(Forberedende retsakter)

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

414. PLENARFORSAMLING DEN 9. -10. FEBRUAR 2005

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »XXXIII. Beretning om Konkurrencepolitikken — 2003«

SEK(2004) 658 endelig

(2005/C 221/01)

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 4. juni 2004 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om: XXXIII. Beretning om Konkurrencepolitikken — 2003

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som udpegede Franco Chiriaco til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 11. januar 2005.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 414. plenarforsamling, mødet den 9. februar 2005, følgende udtalelse med 75 stemmer for og 1 hverken for eller imod:

1. Indledning

1.1 Beretningen om konkurrencepolitikken vedrørende 2003 fremhæver de ændringer, der er sket i den interne organisation af sektoren og i Kommissionens arbejdsmetoder, og dokumenterer, hvordan Kommissionen sikrer en sammenhængende struktur i EU's økonomiske forvaltning.

1.2 EU's konkurrencepolitik spiller en væsentlig rolle i bestræbelserne på at nå Lissabon-dagsordenens konkurrencemål. Den omfatter ikke blot kartel- og fusionsreglerne, men også anvendelsen af effektive og stramme statsstøtteregler.

1.3 For at gøre det muligt for de ti nye medlemslande at tiltræde EU uden at skabe negative konsekvenser har Kommissionen udarbejdet et sæt fælles konkurrenceregler for samtlige medlemsstater med det sigte at fremme en ensartet anvendelse af statsstøttereglerne, og den understreger samtidig, hvor vigtigt det er at tackle konkurrenceforvridende statsstøtte med samme ildhu, som reglerne håndhæves over for virksomhederne.

1.4 I 2003 blev der registreret 815 nye tilfælde af overtrædelser af konkurrencelovgivningen, og som en ny foranstaltning er der bl.a. blevet oprettet en »kontaktperson«-funktion for at sikre en løbende dialog med EU's forbrugere. Forbrugernes interesse er konkurrencepolitikens hovedmål, men deres røst

høres ikke i tilstrækkeligt omfang, når der behandles konkrete sager, eller når der drøftes EU-politiske spørgsmål. Kontaktpersonens beføjelser er ikke begrænset til fusionskontrol, men vil også omfatte konkurrenceforvridende aftaler — karteller og misbrug af dominerende markedsposition — samt andre konkurrencerelaterede spørgsmål.

1.5 I oktober offentliggjorde Kommissionen et udkast til en forordning og til retningslinjer for teknologioverførselsaftaler, som EØSU har afgivet udtalelse om⁽¹⁾. Reformforslaget tager højde for de seneste års udvikling inden for denne slags aftaler og sigter mod at forenkle og udvide anvendelsesområdet for EU's fritagelsesforordning. De nye standarder indeholder følgende fordele:

- Gruppefritagelsesforordningen vil kun indeholde en sort liste, det vil sige, at alt, hvad der ikke udtrykkeligt er udelukket fra gruppefritagelsen, nu er fritaget.
- I de nye regler skelnes der klart mellem licenser mellem virksomheder, der er konkurrenter, og licenser mellem virksomheder, der ikke er konkurrenter.
- Der er allerede planer om at vedtage en »moderniseringspakke«.

⁽¹⁾ EUT C 80 af 30.3.2004.

1.6 Kommissionen udnævnte endvidere med virkning fra 1. september en cheføkonom på konkurrenceområdet og styrkede samtidig høringskonsulentens rolle i positiv retning. Cheføkonomen får følgende tre hovedopgaver:

- vejledning i økonomiske og økonometriske spørgsmål i forbindelse med anvendelse af EU's konkurrenceregler. Dette kan også omfatte udvikling af generelle politikinstru-
menter,
- generel vejledning i individuelle konkurrencesager, lige fra de indledende faser,
- detaljeret vejledning i de vigtigste konkurrencesager, der indebærer indviklede økonomiske spørgsmål, især hvis de kræver en avanceret kvantitativ analyse.

1.7 Høringskonsulenten vil for sit vedkommende have flere beføjelser og større uafhængighed i rollen som garant for retten til forsvar i visse procedurer vedrørende konkurrencespørgsmål. Høringskonsulenten er knyttet direkte til den ansvarlige kommissær og modtager ikke instrukser fra Generaldirektoratet for Konkurrence. Han kan gribe ind i ethvert tilfælde, der drejer sig som en retfærdig procedure. Høringskonsulenten tilrettelægger og gennemfører de mundtlige høringer objektivt, tager stilling til, om evt. interesserede tredje parter skal høres, og om det skal være tilladt at fremlægge nye dokumenter i sagen. Høringskonsulenten aflægger rapport om alle disse forhold til den ansvarlige kommissær.

2. Håndhævelse af kartelreglerne — Traktatens art. 81 og 82

2.1 I oktober 2003 iværksatte Kommissionen den sidste fase af reformen af håndhævelsen af kartelreglerne (den såkaldte moderniseringspakke) med det sigte at lette anvendelsen af konkurrencemyndighedernes håndhævelsesbeføjelser og at uddybe de samarbejdsordninger mellem Kommissionen og de nationale konkurrencemyndigheder og domstole, der er fastlagt i forordning 1/2003.

2.2 Kommissionens moderniseringspakke indeholder specielt en gennemførelsesforordning, der omfatter betingelserne for høring af de deltagende parter samt en række andre procedurerspørgsmål som f.eks. aktindsigt og behandling af fortrolige oplysninger. De seks forslag til meddelelser vedrører bl.a. reglerne for samarbejde mellem konkurrencemyndighederne inden for Det Europæiske Konkurrencenetværk og mellem Kommissionen og de nationale domstole, begrebet påvirkning af samhandelen mellem medlemsstaterne, behandling af klager samt de retningslinjer, der skal tilsendes virksomhederne, og

som skal hjælpe dem med at vurdere nye eller uløste problemer. Om hele moderniseringspakken henvises til EØSU's udtalelse ⁽¹⁾.

2.3 I løbet af 2003 traf Kommissionen 5 afgørelser om ulovlige horisontale samarbejdsaftaler. Disse sager vedrørte: fransk oksekød, sorbater, elektriske og mekaniske kulstof- og grafitprodukter, organiske peroxider og industrielle kobberør. De pålagte bøder beløber sig til 400 mio. EUR, og beløbets størrelse burde sikre en afskrækkende virkning. Kontrolundersøgelserne indebærer besøg på de pågældende virksomheder. Der indrømmes fuldstændig immunitet til den virksomhed, der først afslører en samarbejdsaftale og som leverer tilstrækkelige beviser til at udføre en kontrolundersøgelse. Det er fastlagt, at Kommissionen derimod træffer en positiv beslutning, når aftalerne mellem virksomhederne ikke begrænser konkurrencen på de pågældende markeder og er til fordel for forbrugerne. I 2003 vedtog Kommissionen endvidere beslutninger om tre tilfælde af overtrædelse af art. 82 i forbindelse med:

- Deutsche Telekom AG's prisstrategi over for konkurrerende virksomheder for lokale adgangstjenester til det faste telefonnet,
- Wanadoo's prisstrategi for ADSL-tjenester,
- misbrug af en dominerende stilling hos Ferrovie dello Stato S.p.A på markedet for adgang til jernbanenet, trækraft og passagertjenester.

3. Den konkurrencepolitiske udvikling de enkelte sektorer

3.1 I 2003 blev der gjort betydelige, om end ikke helt tilstrækkelige fremskridt med liberaliseringen inden for energisektoren (el og gas): Lovgivningspakken, der skal sikre, at alle europæiske el- og gasforbrugere senest den 1. juli 2007 kan vælge leverandør, er fra juni måned. Disse bestemmelser sigter mod at skabe balance mellem incitamenter til at oprette ny infrastruktur og den fuldstændige gennemførelse af fællesmarkedet.

3.2 I flere af EU-landene er der imidlertid fortsat udbredt utilfredshed blandt forbrugerne og virksomhederne over, at prisniveauet stadigvæk er højt i forhold til tjenesteydelseffektivitet. Derudover understreger arbejdsmarkedets parter og forbrugerorganisationerne, specielt i de nye medlemslande, kraftigt uafhængighedskravet til de nationale konkurrencemyndigheder og til de reguleringsmyndigheder, som har tilsyn med forsyningspligtighederne.

⁽¹⁾ EUT C 80 af 30.3.2004.

3.2.1 Når først der er etableret en passende og omfattende konkurrencelovgivning, sker det til tider, specielt i de nye medlemsstater, at de tilsynsførende og udøvende myndigheder har vanskeligt ved at udføre deres rolle uafhængigt. Man har derfor til tider påvist, at branchereglerne ikke har været i stand til at fremme hverken forbrugernes interesser eller effektive markeder. EØSU går ind for et mere funktionelt forhold mellem konkurrencepolitikken og forbrugerpolitikken. En bedre organiseret og medinddraget forbrugerbevægelse vil også kunne hjælpe de offentlige myndigheder i beslutningsprocessen og give oplysninger om markeder og konkurrencehæmmende praksis.

3.3 På postområdet baner det nye postdirektiv, der blev vedtaget i 2002, vejen for fuldendelsen af et indre marked for posttjenester, især gennem en gradvis indskrænkning af eneretsområdet og liberalisering af udgående grænseoverskridende post. Endvidere vil Kommissionen på baggrund af en aftale, der blev indgået i Det Europæiske Råd, i løbet af 2006 udarbejde en studie for at vurdere, hvilken rolle forsyningspligtighederne spiller i de enkelte medlemsstater. På baggrund af resultaterne af denne studie vil Kommissionen vedtage et forslag om fuldstændig åbning af postmarkedet fra 2009 eller eventuelle andre foranstaltninger for at sikre forsyningspligtighedernes universelle karakter.

3.4 I juli 2004 udløb fristen for gennemførelsen i national lov af det nye regelsæt om elektronisk kommunikation. I sin beretning om dette emne understregede Kommissionen følgende principper: markederne bør vurderes ud fra konkurrenceprincippet; kun virksomheder, der har en dominerende stilling, kan pålægges forpligtelser; alle de elektroniske tjenester og kommunikationsnet skal behandles på en ikke-diskriminerende måde (teknologisk neutral lovgivning). Udviklingen og udstrakt adgang til elektroniske kommunikationsmidler alene vil ikke kunne sikre ny fremdrift i den økonomiske udvikling. For at nå dette mål er det afgørende at forbedre viden- og kompetenceniveauet hos alle de personer, som fremover vil skulle anvende kommunikations- og informationsteknologierne.

3.5 I lufttransportsektoren besluttede Kommissionen i 2003 at indlede en omfattende ikke-sagsrelateret dialog med alle interesserede aktører i sektoren. Målet var at udarbejde gennemsigtige regler om håndhævelsen af konkurrenceretten i forbindelse med luftfartsalliancer og fusioner mellem luftfartsselskaber.

3.5.1 Der er endvidere gjort fremskridt, hvad angår fastlæggelse og gennemførelse af fælles retningslinjer for håndhævelse af konkurrencereglerne i jernbanesektoren for transport af både gods og passagerer.

3.5.2 Dialogen med sektoren har også udviklet sig videre inden for sektorerne søtransport, bilhandel og forsikringsvæsen

med det formål at revidere eller vedtage passende lovbestemmelser om gruppefritagelsesordninger.

3.5.3 Denne sektordialog bør også medtænke sammenlignelig skattebehandling.

3.6 *Medier*: Kommissionen finder mediepluralisme grundlæggende for såvel udviklingen af EU som for medlemsstaternes kulturelle identitet, men understreger, at kontrollen med mediekoncentration primært påhviler medlemsstaterne. Anvendelsen af de konkurrencepolitiske instrumenter er i mediesektoren begrænset til at analysere den underliggende markedsstruktur og de økonomiske virkninger af medievirksomhedernes adfærd samt kontrol med statsstøtte. Disse instrumenter kan ikke erstatte den nationale kontrol med mediekoncentration og interne foranstaltninger for at sikre mediepluralisme. Formålet med at anvende konkurrencereglerne er blot at løse problemer, der opstår, når der skabes eller styrkes dominerende stillinger på de respektive markeder, og at føre kontrol med udelukkelse af potentielle konkurrenter på disse markeder.

3.6.1 Man vil kunne konstatere, at Kommissionens fremgangsmetode, selv om den formelt er korrekt, specielt i visse lande ikke har været i stand til at forhindre eller afbøde dominerende stillinger eller lignende konkurrencebegrænsende praksis. De berørte markeder er forskellige, og blandt dem har markedet for TV-reklamer, som hidtil ikke er blevet undersøgt tilstrækkeligt, altid haft en afgørende betydning for håndhævelsen af pluralismen.

3.6.2 Dertil kommer, at man i kontrolsammenhæng har overset de metoder, som visse grupper af virksomheder i mediebranchen anvender for at styrke deres dominerende stilling. Metoderne består specielt af defensive foranstaltninger, som skal afværge fjendtlige overtagelser, der går ud på at gældsætte den virksomhed, som er målet for et overtagelsesforsøg, eller at tildele flere stemmerettigheder, hvorved en mindre gruppe af aktionærer har lettere ved at bevare kontrollen med virksomheden.

3.6.3 Kommissionen bør derfor være yderst opmærksom på anvendelsen af konkurrencereglerne og praksis på konkurrenceområdet.

3.7 *De liberale erhverv*: Kommissionen har offentliggjort en undersøgelse, som er foretaget af Institut für Höhere Studien (IHS) i Wien, hvoraf det fremgår, at der er store forskelle på reguleringsgraden i de forskellige medlemsstater og også fra det ene erhverv til det andet. Konklusionen på undersøgelsen er følgende: I lande med mindre regulering og større frihed for erhvervene er der mulighed for at skabe en større samlet værditilvækst.

3.7.1 Konferencen om reguleringen af erhvervstjenesteydelserne, der blev holdt i Bruxelles i oktober 2003, samlede 260 repræsentanter for de berørte erhverv, og her diskuterede man virkningerne af reglerne om hhv. markedsstrukturen og forbrugerbeskyttelse.

3.7.2 Konkurrencekommissær Mario Monti meddelte ved den lejlighed, at han i løbet af 2004 havde til hensigt at udarbejde en kommissionsrapport om konkurrence inden for de liberale erhverv. Rapporten, der indeholder nogle temmelig vigtige retningslinjer, blev offentliggjort den 9. februar 2004.

4. Reform af fusionskontrollen

4.1 Den 27. november 2003 nåede Rådet til politisk enighed om en ny, omarbejdet fusionsforordning, der i vid udstrækning indeholder de ændringer, Kommissionen foreslog i december 2002. Disse ændringer omfattede bl.a. en række ikke-lovgivningsmæssige foranstaltninger, der sigtede mod at gøre beslutningsprocessen mere strømlinet og at styrke de økonomiske analyser samt at tilgodese kontradiktionsretten på en mere effektiv måde. Der blev endvidere udpeget en chef-økonom til konkurrencespørgsmålene og nedsat et panel for at sikre nogle fuldstændigt objektive konklusioner. Hvad angår en vurdering af fusioner henvises til EØSU's udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om grænseoverskridende fusioner af kapital selskaber«. (1)

4.2 *Formål:* at sikre, at de materielle kriterier i fusionsforordningen (dominanstesten) kommer til at gælde for alle konkurrenceskadelige fusioner, samtidig med at kravet om retssikkerhed fortsat opfyldes. De materielle kriterier er blevet sammenholdt med kriterierne for en betydelig mindskelse af konkurrencen (»substantial lessening of competition«), og i den endelige tekst, som er blevet vedtaget, lyder kriterierne således: »fusioner, der hæmmer den effektive konkurrence betydeligt inden for fællesmarkedet eller en væsentlig del heraf, navnlig som følge af skabelsen eller styrkelsen af en dominerende stilling, skal erklæres uforenelige med fællesmarkedet.«

4.2.1 Ordlyden af den nye bestemmelse, »navnlig som følge af skabelsen eller styrkelsen af en dominerende stilling ...« tyder på en mulig udvidelse af anvendelsesområdet for forbuddet, som ikke længere er tæt knyttet til kravet vedrørende dominerende stilling. Denne bestemmelse skal imidlertid fortolkes og anvendes i lyset af indholdet af den fælles erklæring fra Rådet og Kommissionen om artikel 2 og under henvisning til betragtning 25 i forordningen (2), hvor det slås fast, at det pågældende begreb »bør fortolkes således, at det ud over begrebet« dominerende stilling »kun omfatter de konkurrencebegrænsende virkninger af en fusion, der

følger af den ikke-samordnede adfærd, der udvises af virksomheder, som ikke ville have en dominerende stilling på det pågældende marked.« Deraf følger, at anvendelsesområdet fortsat vil være defineret ud fra begrebet dominerende stilling.

4.3 *Retningslinjer for vurdering af horisontale fusioner:* dvs. fusioner mellem indbyrdes konkurrerende eller potentielt konkurrerende virksomheder. Sådanne fusioner vil kun være ulovlige i det omfang, hvor de forstærker virksomheders markedsstyrke på en måde, der må antages at skade forbrugerne, navnlig i form af højere priser, ringere produktkvalitet eller indskrænkning af valgmuligheder. Dette uanset om disse konkurrenceskadelige virkninger beror på skabelse eller styrkelse af en enkelt dominerende aktør på markedet, eller beror på en oligopol-situation. Vurderingen af en fusions sandsynlige virkninger vil desuden blive baseret på, hvad der ellers ville være sket på markedet uden den pågældende fusion. Det kan f.eks. betyde, at Kommissionen ikke vil finde det nødvendigt at gribe ind, når der er tale om overtagelse af en virksomhed, der ellers ville være gået konkurs.

4.4 *Nye retningslinjer for god praksis:* Som en del af reformpakken fra 2002 blev der også gennemført en høring, som blev afsluttet i 2003, med det formål at give de interesserede parter vejledning om den almindelig arbejds gang i EU's fusionskontrolprocedurer.

5. Internationalt samarbejde

5.1 Kommissionen deltager aktivt i Det Internationale Konkurrencenets (ICN — International Competition Network) arbejdsgruppe om fusionskontrol i en multijurisdiktionskontekst. Arbejdsgruppen har arbejdet i tre forskellige undergrupper:

- anmeldelser og procedurer,
- undersøgelsesteknikker,
- analyserammer.

5.1.1 Kommissionen er en aktiv deltager i alle tre undergrupper. Hovedmålet er at forbedre den gensidige forståelse mellem forskellige jurisdiktioner med det sigte at gøre fusionskontrollen mere effektiv.

5.1.2 Mere generelt er ICN udformet som et virtuelt netværk mellem konkurrencemyndigheder og sigter mod at fremme internationalt samarbejde og udforme forslag til sænkning af de lovrelaterede omkostninger og fremme af proceduremæssig og materiel konvergens.

(1) EUT C 117 af 30.4.2004.

(2) Rådets forordning 139/2004 af 20.1.2004.

5.1.3 På ICN's anden konference, der blev afholdt i juni 2003 i Merida i Mexico, blev det især fremhævet, at der på konkurrenceområdet er behov for at anvende en klar sprogbrug, der er let tilgængelig for alle. Endvidere understregede man den strategiske betydning af at fremme konkurrencen inden for regulerede sektorer, for derigennem at mindske de administrative byrder og fjerne alle hindringer for bedre forståelse mellem forskellige jurisdiktioner, specielt hvad angår fusionskontrollen.

6. Statsstøtte

6.1 Kontrollen med statsstøtte er centreret om de konkurrencemæssige virkninger af støtte, som medlemsstaterne giver til virksomhederne. Målet er at sikre, at offentlige indgreb ikke lægger hindringer i vejen for et velfungerende indre marked, at skabe konkurrencevilkår og konkurrencedygtige markeder og fremme strukturreformer. Det skal især sikres, at de gunstige virkninger af liberaliseringen ikke udhules af statsstøtte. *Det Europæiske Råd i Stockholm* påpegede, at medlemsstaterne bør nedbringe det generelle statsstøtteniveau og omdirigere støtten til horisontale målsætninger, som har fællesskabsinteresse (styrkelse af økonomisk og social samhørighed, beskæftigelse, miljøbeskyttelse, fremme af forskning og udvikling af smv'er). Kommissionen har tilbagesøgning af ulovlig udbetalt støtte fra medlemsstaterne som en prioritet.

6.1.1 I den sammenhæng er det beklageligt, at en række medlemsstater ikke har givet kandidater fra andre medlemsstater adgang til offentlige udbud. I EU tegner sektoren for offentlige udbud sig for en årlig omsætning på mere end 1,5 billioner EUR. Visse medlemsstaters praksis med at begunstige egne nationale virksomheder er skadelig for konkurrenceevnen og resulterer i øget skattetryk for forbrugerne.

6.2 *Statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder.* Ifølge rammebetingelserne herfor, som udløb i oktober 2004, kunne denne type statsstøtte kun betragtes som forenelig, hvis den opfylder en række strenge betingelser. Disse rammebestemmelser har været genstand for en revurdering, som navnlig har været fokuseret på følgende overvejelser:

- sikre at redningsstøtte begrænses til reversibel, midlertidig og kortsigtet økonomisk støtte, der kun tildeles for den tid, det tager at iværksætte en omfattende omstrukturingsplan,
- samle statsstøttekontrollen på større virksomheder, der driver handel overalt i EU,
- styrke princippet om, at støttemodtageren — især for de store virksomheders vedkommende — forpligtes til at

finansiere en stor del af omstrukturingsomkostningerne uden statsstøtte,

- anvende princippet om »engangsstøtte«.

6.3 *Multisektorale rammebestemmelser for store investeringsprojekter.* Der bør være strenge regler for sektorer med strukturproblemer. Der skulle inden udgangen af 2003 have været udarbejdet en liste over disse sektorer. Da Kommissionen på grund af metodologiske og tekniske vanskeligheder har besluttet at udsætte vedtagelsen af denne liste, er de eksisterende overgangsregler for store investeringsprojekter og følsomme sektorer forlænget indtil december 2006.

6.4 *Forsknings- og udviklingsstøtte til SMV'er.* Støtte til forskning og udvikling kan bidrage til økonomisk vækst, øge konkurrenceevnen og sætte skub i beskæftigelsen. Når det gælder SMV'er har støtten særlig stor betydning.

6.5 *Miljøstøtte, støtte til forskning og udvikling, uddannelsesstøtte, fiskale støtteforanstaltninger.* Hvad angår fiskale støtteforanstaltninger, har man især undersøgt alternative beskatningsformer, såsom cost plus-metoden (skattepligtig indkomst fastsættes efter en fast takst som en procentdel af udgifterne og driftsomkostningerne). Hvad angår sektorstøtte (jf. især anvendelse af TDM — en midlertidig defensiv ordning), er der taget hensyn til følgende sektorer: stål, telekommunikation, kul, jernbanetransport, kombineret transport, landevejstransport, søtransport og luftfart.

6.6 *Landbrug.* Den 23. december 2003 vedtog Kommissionen en ny forordning om gruppefritagelse indtil visse støtte-lofter, hvorefter medlemsstaterne ikke længere skal forhåndsmeddele sådanne med henblik på Kommissionens godkendelse. Den nye forordning, som skal anvendes indtil udgangen af 2006, vedrører statsstøtte til SMV i landbrugssektoren. I betragtning af definitionen på SMV (250 ansatte og 40 mio. EUR i omsætning eller en balance på 27 mio. EUR) falder næsten alle bedrifter eller virksomheder i landbruget ind under bestemmelserne. Endelig indfører Kommissionen en *ny gennemsigtsregel*. En oversigt over godkendt statsstøtte fordelt på hver medlemsstat offentliggøres på internettet fem dage inden støtteudbetalingens start, så alle berørte parter får adgang til alle relevante oplysninger.

7. Generelle bemærkninger

7.1 Efter dette resumé af og bemærkninger til Kommissionens XXXIII. Beretning om Konkurrencepolitikken — 2003 er det påkrævet med nogle generelle vurderinger om meddelelsen som helhed og især om visse af dens mest betydningsfulde aspekter og om fremtidsudsigterne.

7.2 Forholdet mellem konkurrencepolitik og økonomisk udviklingspolitik

7.2.1 EU's konkurrencepolitik er blevet mere effektiv og mere åben over for et positivt forhold til virksomhederne og forbrugerne takket være indførelse af moderniserede procedureregler på kartelområdet, revisionen af fusionsforordningen og endelig nye interne organisatoriske strukturer i Kommissionen.

7.2.2 EU har ved hjælp af konkurrencepolitikken gjort betydelige fremskridt med liberaliseringen ved at overlade hele økonomiske sektorer til markedskræfterne og –dynamikken som et konkret bidrag til gennemførelsen af EU's indre marked. Konkurrencepolitikken er derfor afgørende, og det skal sikres, at den forbliver uafhængig.

7.2.3 Imidlertid kan konkurrencepolitikken ikke alene opfylde det behov, som nu er særligt påtrængende i hele EU, for et kraftigt opsving i væksten og en bæredygtig økonomisk udviklingspolitik baseret på innovation og social dialog. De strukturelle forandringer inden for produktion og handel på verdensplan, især dem, der er resultatet af den ny teknologi, gør det påkrævet, at Kommissionen iværksætter og koordinerer andre instrumenter til økonomisk politik for at bevare og sætte skub i den europæiske økonomis konkurrencedygtighed og styrke økonomisk og social samhørighed, beskæftigelsen, miljøbeskyttelse samt støtte til omfattende og indsatskrævende forsknings- og udviklingsprogrammer. Kommissionens holdning i meddelelsen »Opfølge strukturændringer: En industripolitik for det udvidede Europa« og EØSU's udtalelse herom⁽¹⁾, trækker i den retning. Lissabon-dagsordenen viser, hvilken vej der skal følges. Man bør imidlertid skabe mulighederne for, at den kan gennemføres, og fremskynde gennemførelsen af den, både generelt og på sektorplan.

7.2.3.1 På sektorplan understreger EØSU i tråd med overvejelserne i dets udtalelse af 30. juni 2004 om »LeaderSHIP 2015 — Fremtiden for den europæiske skibsbygnings- og skibsreparationsindustri — konkurrenceevne gennem ekspertise«,⁽²⁾ at man bør gennemføre den nye fuldt integrerede tilgang, som Rådet (Konkurrence) fastlagde i november 2003 med henblik på at styrke industriens konkurrenceevne og tilskynde til forskning, udvikling og innovation i alle sektorer.

7.3 Statsstøtte og forsyningspligtigheder

7.3.1 Reformprocessen til rationalisering og forenkling af procedurene for kontrollen med statsstøtte har gjort store fremskridt. Man har fulgt den retningslinje, som Det Europæiske Råd fastlagde i Stockholm, om at sænke støtteniveauet og omlægge støtten i retning af horisontale målsætninger af fællesskabsinteresse, herunder målsætningerne om samhørighed. Derfor er det Kommissionens opgave at

gennemføre forskellige foranstaltninger, herunder udvide anvendelsesområdet for støtte til forskning og udvikling; retningslinjerne for teknologioverførselsaftaler, omstrukturering af kriseramte virksomheder, uddannelsesstøtte og miljøstøtte; multisektorale rammebestemmelser for store investeringsprojekter.

7.3.2 Med Altmark-dommen af juli 2003 har Domstolen allerede bekræftet, at kompensationen til virksomheder, som har fået til opgave at levere forsyningspligtigheder, på visse betingelser ikke er at betragte som statsstøtte. Der er imidlertid stadig visse uløste problemer, specielt hvad angår etableringen af det optimale forhold mellem statsstøtte og forsyningspligtigheder. De betingelser, som Domstolen har stillet, gør det imidlertid nødvendigt at forbedre retssikkerheden, især hvad angår vurdering af omkostninger, fastlæggelse af finansieringen af ydelser⁽¹⁾ og beskrivelse af, hvilke offentlige tjenesteforpligtelser, der gives kompensation til. Grønbogen om forsyningspligtigheder, som blev offentliggjort i maj 2003, anerkendte i øvrigt behovet for at vurdere, om de styrende principper for forsyningspligtigheder bør styrkes yderligere i en generel fællesskabsramme. Endvidere er der behov for at indkredse den bedst mulige regulering af disse tjenester, og træffe foranstaltninger, der kan øge retssikkerheden for alle operatørerne.

7.3.3 Forsyningspligten kan, såfremt den ikke er korrekt defineret og finansieret, faktisk betyde voksende tab for virksomheder, der er pålagt denne pligt, på grund af risikoen for, at konkurrenter kan komme ind på de mest profitable aktivitetssegmenter.

7.3.4 EØSU understreger derfor behovet — som allerede præciseret i dets udtalelse⁽²⁾ om Kommissionens grønne bog — for at vedtage en klar retsakt om forsyningspligtigheder for at sikre alle brugere effektiv og lige adgang til kvalitetsydelser, der lever op til deres behov. I forbindelse med især omstrukturering og tilrettelæggelse af sociale tjenesteydelser anbefaler EØSU at fremme en så vidtfavnende dialog som muligt med arbejdsmarkedets parter og ngo'er.

7.4 Liberale erhverv

7.4.1 Det grundige analysearbejde, som Kommissionen har udført af reguleringsstrukturen af erhvervstjenesteydelser i medlemsstaterne, har været meget nyttigt. Man har mere effektivt kunnet begrunde budskabet om, at der er behov for med omhu at revidere den restriktive regulering på området og gøre de store ressourcer, der ligger i de liberale erhvervs arbejdskultur og viden, mere produktive og konkurrencedygtige. Det vil naturligvis blive en stor fordel ikke bare for udøverne af de liberale erhverv selv, men også for virksomheder og forbrugere.

⁽¹⁾ EUT C 157 af 28.6.2005.

⁽²⁾ EUT C 302 af 7.12.2004

⁽³⁾ EUT C 80 af 30.3.2004.

7.4.2 Udover at være et princip, som Domstolen flere gange har bekræftet, er det således nu sund fornuft at understrege, at også udbuddet af tjenesteydelser bør overholde konkurrence-reglerne. Det er ganske rigtigt, at det økonomiske kriterium ikke er det eneste parameter at vurdere de liberale tjenesteydelser ud fra, da den ikke kun er en teknisk, gennemførlig og repetitiv ydelse, men en ydelse, der mobiliserer viden om et problem. Udøvelsen af disse tjenesteydelser er også en økonomisk aktivitet, som, hvis den udvikles under overholdelse af konkurrencereglerne, skaber velfærd og yder et vigtigt bidrag til Lissabon-dagsordenen.

7.4.2.1 Vigtig i den forbindelse er indholdet i Kommissionens meddelelse om »Rapport om konkurrencen inden for de liberale erhverv«. (1) Den fremhæver netop, hvordan de liberale tjenesteydelser på den ene side kan spille en væsentlig rolle for forbedring af den europæiske økonomis konkurrenceevne, da de i væsentlig grad bidrager til erhvervslivet og husholdningerne. På den anden side påvises de negative virkninger, også på grundlag af empiriske undersøgelser, som en alt for kraftig eller utidssvarende restriktiv regulering — f.eks. vedrørende prisfastsættelse, reklamerestriktioner, adgangskrav og eksklusive rettigheder og regler for virksomhedsstrukturen — kan have for forbrugerne.

7.4.3 Reformprocessen bør nu gennemføres og fremskyndes. EØSU opfordrer derfor Kommissionen til at indfri løftet om at offentliggøre en ny rapport i 2005 om »hvordan afskaffelsen af restriktive og uberettigede regler skrider frem«, som allerede nævnt ovenfor. EØSU erindrer i den forbindelse endvidere om, at Kommissionen også har påtaget sig at undersøge forbindelserne mellem reguleringsniveauet og de økonomiske resultater (pris og kvalitet) samt forbrugernes tilfredshed.

7.4.4 Samtidig nævner EØSU betydningen af Domstolens dom af 9. oktober 2003 i sagen *Consorzio Industria Fiammiferi*, som legitimerer, at de nationale myndigheder undlader at anvende den nationale lovgivning, som pålægger virksomhederne en adfærd, der strider mod artikel 81, stk. 1, i EF-traktaten.

7.4.5 Endelig bør man fremme større og mere bevidst deltagelse af de kategorier, der berøres af reformen.

7.5 Pluralisme på informationsområdet og konkurrenceret

7.5.1 I sin XXXIII. Beretning om Konkurrencepolitikken fastslår Kommissionen, at bevarelse og udvikling af medieplura-

lismen og friheden til at afgive og modtage oplysninger er grundlæggende mål for EU, da det er afgørende værdier for den demokratiske proces. Kommissionen gør det imidlertid også klart, at kontrollen med mediekoncentration især påhviler medlemsstaterne. Anvendelsen af konkurrencepolitiske instrumenter i mediesektoren, tilføjer Kommissionen, skal blot tjene til at løse problemer, der opstår, når der skabes eller styrkes dominerende stillinger på de respektive markeder, og til at føre kontrol med udelukkelse af potentielle konkurrenter på disse markeder. Efter EØSU's opfattelse virker denne skelnen mellem EU's opgaver og medlemsstaternes opgaver meget vag og den slører nogle vigtige problemer:

- det skal bemærkes, at medlemsstaterne har forskellige lovgivninger og tilgange, som kræver harmonisering. Kommissionen begyndte at tage skridt i den retning i 1989 og fortsatte dernæst med direktivet »Fjernsyn uden Grænser« i 1997. Det indeholder målsætninger om økonomisk effektivitet, men også respekt for kulturel diversitet, beskyttelse af mindreårige, berigtigelsesret, osv.,
- på medieområdet bør der skelnes mellem den generelle kartellovgivning og lovgivning, der skal beskytte pluralisme på informationsområdet. Anvendelse af konkurrenceregler er en afgørende betingelse, men ikke tilstrækkelig til at fremme pluralisme. Til forskel fra en konkurrencebetonet situation, hvor den enkelte virksomheds markedsstyrke er nødt til at tage højde for konkurrerende virksomheders initiativer og aktiviteter, kræver fremme og beskyttelse af pluralismen derimod udtrykkelig anerkendelse af borgernes ret til reelt at råde over frie informationskilder og alternativ og potentielt forskellig information, som skal beskyttes på alle niveauer,
- endelig gør den fremadskridende konvergensproces mellem telekommunikation, informationsteknologi, tv og forlagsvirksomhed det til en kompleks opgave at indkredse de strukturer, som de forskellige markeder ofte får. Hvis denne proces ikke gribes rigtigt an, risikerer man også, at effektiviteten af konkurrencereglerne forringes og princippet om pluralisme svækkes.

7.5.2 Den nye europæiske forfatning vil meget signifikant udvide Kommissionens mandat. EØSU er overbevist om, at Kommissionen inden for den nye retlige ramme vil kunne løse sin opgave med at fastsætte retningslinjer og/eller intervenere direkte til beskyttelse og udvikling af frihed og pluralisme på informationsområdet med større gennemslagskraft.

Bruxelles, den 9. februar 2005

Anne-Marie SIGMUND

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

(1) KOM(2004) 83 endelig af 9.2.2004.